

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 16.5.2007
KOM(2007) 249 endelig

2007/0094 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om sanktioner over for arbejdsgivere, der beskæftiger tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold

(forelagt af Kommissionen)

{SEK(2007) 596}

{SEK(2007) 603}

{SEK(2007) 604}

BEGRUNDELSE

1) BAGGRUNDEN FOR FORSLAGET

- **Begrundelse og formål**

Dette forslag indgår i EU's bestræbelser på at udvikle en samlet migrationspolitik. I september 2007 vil Kommissionen fremlægge et første forslag vedrørende lovlig indvandring i overensstemmelse med politikplanen fra december 2005¹.

En af de faktorer, som øger den ulovlige indvandring til EU, er hvor let det er at finde arbejde. Formålet med dette forslag er at mindske denne pull-faktor ved at bekæmpe beskæftigelsen af tredjelandsstatsborgere, som opholder sig ulovligt i EU. Med udgangspunkt i de eksisterende foranstaltninger i medlemsstaterne skal det sikres, at alle medlemsstaterne indfører ensartede sanktioner for arbejdsgivere, der beskæftiger sådanne tredjelandsstatsborgere, og håndhæver dem effektivt.

Kommissionen foreslog disse foranstaltninger i sin meddelelse fra juli 2006 om den politiske prioritering i bekæmpelsen af ulovlig indvandring af statsborgere fra tredjelande². Det Europæiske Råd tilsluttede sig dette forslag i december 2006 og opfordrede Kommissionen til at fremlægge forslag.

- **Generel baggrund**

Beskæftigelsen af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold (i det følgende benævnt "ulovlig beskæftigelse") er en følge af, at migranterne ønsker et bedre liv og opfylder efterspørgslen fra arbejdsgivere, der er villige til at benytte sig af arbejdstagere, som vil påtage sig arbejde, der sædvanligvis ikke kræver de store kvalifikationer og er dårligt betalt. Det er i sagens natur svært at sætte tal på fænomenets omfang. Skønnene over antallet af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold i EU svinger mellem 4,5 og 8 millioner. Den ulovlige beskæftigelse er koncentreret i bestemte sektorer, nemlig byggeriet, landbruget, rengøring og hotel- og restaurationsbranchen.

På den ene side medfører ulovlig beskæftigelse, der fungerer som en pull-faktor for ulovlig indvandring, ligesom sort arbejde, der udføres af EU-borgere, tab for statskassen, ligesom ulovlig beskæftigelse kan trykke lønnen, forværre arbejdsforholdene og forvride konkurrencen mellem virksomhederne, samtidig med at de, der arbejder sort, ikke nyder godt af sygeforsikring og pensionsrettigheder, som er afhængige af bidrag. På den anden side er ulovligt beskæftigede tredjelandsstatsborgere i en endnu mere sårbar situation, fordi de, hvis de pågribes, sandsynligvis vil blive sendt tilbage til hjemlandet.

Dette forslag vedrører indvandringspolitikken, ikke arbejdsmarkeds- eller socialpolitikken. Ifølge dette forslag er det arbejdsgiveren, der vil blive straffet, ikke de ulovligt beskæftigede tredjelandsstatsborgere (men ifølge Kommissionens forslag til et direktiv om tilbagesendelse fra 2005 skal medlemsstaterne som hovedregel træffe

¹ KOM(2005) 669.

² KOM(2006) 402.

afgørelse om tilbagesendelse vedrørende tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold).

- **Gældende bestemmelser på det område, som forslaget vedrører**

Ifølge Rådets henstilling af 22. december 1995 om harmonisering af midlerne til bekæmpelse af ulovlig indvandring og ulovlig beskæftigelse³ bør de arbejdsgivere, som ønsker at ansætte udlændinge, opfordres til at undersøge deres opholds- og arbejdssituation, og en arbejdsgiver, der beskæftiger en udenlandsk statsborger uden tilladelse, bør idømmes sanktioner. I Rådets henstilling af 27. september 1996 om bekæmpelse af ulovlig beskæftigelse af tredjelandsstatsborgere⁴ fastsættes det specielt, at beskæftigelse af tredjelandsstatsborgere, der ikke er i besiddelse af den fornødne arbejdstilladelse, bør være forbudt og bør medføre sanktioner af strafferetlig og/eller administrativ art. Dette forslag bygger på de nævnte henstillinger, idet det kræver, at medlemsstaterne skal forbyde ulovlig beskæftigelse, indføre sanktioner og pålægge arbejdsgiverne at træffe forebyggende foranstaltninger og foretage andre former for kontrol.

EU's politik mod ulovlig indvandring omfatter bestemmelser til bekæmpelse af menneskehandel og menneskesmugling på tværs af grænserne. Rammeafgørelsen om bekæmpelse af menneskehandel⁵ kriminaliserer menneskehandel med henblik på udnyttelse som arbejdskraft eller seksuel udnyttelse og foretager en tilnærmelse af sanktionerne. Ulovlig beskæftigelse som omhandlet i dette forslag vil også kunne betragtes som menneskehandel, der er en grovere lovovertrædelse, hvis betingelserne i rammeafgørelsen er opfyldt, herunder at der er anvendt tvang eller bedrag med henblik på udnyttelse som arbejdskraft. Dette forslag vedrører imidlertid situationer, hvor der ikke er anvendt tvang eller bedrag.

Et direktiv⁶ fra 2002 og den tilhørende rammeafgørelse⁷ beskæftiger sig med menneskesmugling, idet de definerer lovovertrædelserne hjælp til ulovlig indrejse og transit samt ulovligt ophold og foretager en indbyrdes tilnærmelse af sanktionerne. Det kan ikke udelukkes, at ulovlig beskæftigelse kan være kombineret med hjælp til indrejse og/eller ophold, men dette forslag omfatter også arbejdsgivere, som ikke har noget at gøre med de ulovligt beskæftigede tredjelandsstatsborgeres indrejse eller ophold.

- **Overensstemmelse med andre EU-politikker og -mål**

Beskæftigelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold er en del af det større problem med sort arbejde, dvs. lønnede aktiviteter, der i sig selv er lovlige, men som ikke opgives til de offentlige myndigheder⁸. Sort arbejde og andre beslægtede aspekter vedrører i lige så høj grad EU-borgere som tredjelandsstatsborgere, og Kommissionen vil fremlægge en meddelelse om dette spørgsmål i efteråret 2007.

³ EFT C 5 af 10.1.1996, s. 1.

⁴ EFT C 304 af 14.10.1996, s. 1.

⁵ EFT L 203 af 1.8.2002, s. 1.

⁶ EFT L 328 af 5.12.2002, s. 17.

⁷ EFT L 328 af 5.12.2002, s. 1.

⁸ KOM(98) 219.

De foranstaltninger, som påtænkes under dette forslag, stemmer overens med og støtter politikken og foranstaltningerne på fællesskabsplan med henblik på forebyggelse og bekæmpelse af skattesvig.

Dette forslag er i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder. Det berører ikke tredjelandstatsborgernes rettigheder som arbejdstagere, såsom deres ret til medlemskab af en fagforening, til at deltage i og nyde godt af overenskomstforhandlinger og til at nyde godt af arbejdsforhold, der overholder sundheds- og sikkerhedsstandarderne. Med hensyn til den overtrædelse, som arbejdsgiverne kan holdes ansvarlige for, skal det bemærkes, at en arbejdsgiver, der kontrollerer potentielle ansattes dokumenter, ifølge dette forslag ikke vil blive kendt ansvarlig, hvis dokumenterne for eksempel viser sig at være falske. De strafferetlige sanktioner er begrænset til alvorlige tilfælde, hvor en strafferetlig sanktion står i et rimeligt forhold til overtrædelsens omfang eller grovhed. De personoplysninger, som arbejdsgiverne og myndighederne skal behandle i forbindelse med gennemførelsen af dette forslag, skal behandles i overensstemmelse med direktiv 95/46/EF om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger⁹.

2) HØRING AF INTERESSEREDE PARTER OG KONSEKVENSANALYSE

- **Høring af interesserede parter**

Høringsmetoder, hovedmålgrupper og respondenternes overordnede profil

Der er blevet afholdt møder med Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation (EFS) og UNICE/Business Europe. Medlemsstaterne er blevet hørt inden for rammerne af Kommissionens udvalg for indvandring og asyl.

Under udarbejdelsen af forslaget blev der også afholdt seminarer og workshops med deltagelse af repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og andre NGO'er. Via den eksterne undersøgelse, som Kommissionen bestilte til støtte for konsekvensanalysen, blev der gennemført yderligere høringer af medlemsstaterne (herunder deres retshåndhævende organer), fagforeningerne og arbejdsgiverorganisationerne samt NGO'er ved hjælp af spørgeskemaer og interview.

Sammenfatning af svarene og af, hvordan der er taget hensyn til dem

Kommissionen har taget hensyn til de bemærkninger, der blev fremsat som svar på dens meddelelse fra juli 2006.

- **Ekspertbistand**

Der var ikke brug for ekstern ekspertbistand.

- **Konsekvensanalyse**

⁹ EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31.

Der blev i konsekvensanalysen set på følgende muligheder:

Mulighed 1: Status quo. Selv om næsten alle medlemsstaterne allerede har indført sanktioner over for arbejdsgivere og forebyggende foranstaltninger, kan man konstatere, at disse ikke er effektive. Denne mulighed vil ikke skabe lige vilkår for alle, og situationen vil endda kunne blive forværret, da man risikerer, at forskellene mellem medlemsstaterne bliver øget. Det eksisterende sanktionsniveau er i nogle tilfælde så lavt, at sanktionerne ikke opvejer den økonomiske fordel ved ulovlig beskæftigelse. Der vil ikke blive sendt et klart budskab til arbejdsgiverne, tredjelands og tredjelandsstatsborgere om, at de huller, som gør det muligt at undgå sanktioner, er ved at blive gjort mindre.

Mulighed 2: Harmoniserede sanktioner i hele EU over for arbejdsgivere, der beskæftiger tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold, kombineret med en håndhævelsesforpligtelse for medlemsstaterne (pligt til at foretage en række inspektioner på arbejdspladserne). Denne mulighed vil mindske forskellene i lovgivningen og håndhævelsen heraf og vil være med til at skabe lige muligheder for alle. Minimumsniveauet for sanktioner over for arbejdsgivere vil blive hævet i en række medlemsstater, hvilket vil øge den afskrækkende virkning. Den ulovlige beskæftigelse vil muligvis blive reduceret som følge af en bedre håndhævelse.

Mulighed 3: Harmoniserede forebyggende foranstaltninger: fælles krav i hele EU om, at arbejdsgiverne skal tage kopier af den relevante dokumentation (opholdstilladelse) og underrette de kompetente nationale organer. Denne mulighed vil reducere den ulovlige beskæftigelse, da arbejdsgiveren på et tidligt tidspunkt vil kunne afgøre, om en potentiel ansat har lov til at arbejde. Den yderligere byrde, som pålægges arbejdsgiverne, vil være minimal. En række medlemsstater kræver allerede, at arbejdsgiverne kontrollerer dokumenterne. Man vil fremme lige vilkår for alle, fordi de samme procedurer vil blive fulgt i hele EU. Der kan dog ske en stigning i identitetssvindel og forfalskning af dokumenter. Det må sikres, at der er den nødvendige databeskyttelse.

Mulighed 4: Harmoniserede sanktioner over for arbejdsgiverne og forebyggende foranstaltninger (dvs. mulighed 2 og 3). Med mulighed 4 vil de positive virkninger af mulighed 2 og 3 gensidigt styrke hinanden, og budskabet om, at EU gør en indsats for at bekæmpe ulovlig beskæftigelse, vil gå klarere igennem.

Mulighed 5: EU-informationskampagne om følgerne af at beskæftige en tredjelandsstatsborger med ulovligt ophold. Det vil ikke kræve særlig mange ressourcer at gennemføre denne mulighed, som kan få en lille, midlertidig, men positiv indvirkning på overholdelsen. Den vil dog ikke føre til noget fald i den ulovlige beskæftigelse på mellemlang eller lang sigt. Arbejdsgiverne er allerede bevidste om de negative konsekvenser af ulovlig beskæftigelse.

Mulighed 6: Kortlægning af god praksis vedrørende gennemførelsen af sanktioner over for arbejdsgiverne og udveksling af god praksis mellem medlemsstaterne. Alle parterne anser en bedre håndhævelse for at være nødvendig, og denne mulighed vil øge de retshåndhævende organers kapacitet og dermed deres effektivitet. De ressourcer, der afsættes til inspektioner, vil imidlertid stadig afhænge af medlemsstaterne. Denne løsning vil kun i begrænset omfang være med til at skabe lige vilkår for alle, fordi

forskelle i sanktionerne og de forebyggende foranstaltninger fortsat vil bestå og måske endda vil blive øget.

På grundlag af en sammenligning af mulighederne og deres virkninger og i lyset af medlemsstaternes og de interesserede parter holdninger kan man konstatere, at den foretrukne løsning er en kombination af mulighed 4 og 6. Som en ledsageforanstaltning bør de foreslåede nye foranstaltninger suppleres af oplysningskampagner, der er rettet mod arbejdsgiverne (særlig privatpersoner og små og mellemstore virksomheder). Mulighed 4 er afspejlet i dette forslag, mens mulighed 6 og den ledsagende oplysningskampagne er afspejlet i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, som ledsager forslaget.

3) FORSLAGETS RETLIGE ASPEKTER

- **Resumé af forslaget**

Forslaget indeholder et generelt forbud mod at beskæftige tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold. Overtrædelser vil blive straffet med sanktioner (som kan være af administrativ art), der består af bøder og, når der er tale om virksomheder, eventuelt andre foranstaltninger, herunder udelukkelse fra og inddrivelse af offentlige tilskud. Der vil kunne bruges strafferetlige sanktioner i alvorlige tilfælde.

For at sikre, at forbuddet er effektivt, skal arbejdsgiverne foretage visse kontroller, inden de ansætter en tredjelandstatsborger, klageproceduren vil blive forenklet, og medlemsstaterne pålægges at foretage en række inspektioner.

De skærpede sanktioner og større håndhævelsesforpligtelser, som dette direktiv indfører med hensyn til tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold sammenlignet med dem, der gælder med hensyn til EU-borgere og tredjelandstatsborgere med lovligt ophold i henhold til de eksisterende fællesskabsinstrumenter, specielt hvad angår levering af tjenesteydelser, er begrundede i lyset af formålet med dette direktiv og er ikke diskriminerende i betragtning af, at tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold har en anden status.

- **Retsgrundlag**

Formålet med dette direktiv er at mindske den ulovlige indvandring til EU. Det rigtige retsgrundlag er som følge heraf EF-traktatens artikel 63, stk. 1, nr. 3, litra b).

Dette retsgrundlag omfatter ikke foranstaltninger vedrørende tredjelandstatsborgere med lovligt ophold i EU, som arbejder i strid med deres opholdsstatus, f.eks. studerende fra tredjelande, der arbejder mere end det tilladte antal timer. Håndteringen af sådanne situationer, som også er vigtig med henblik på at mindske beskæftigelsens virkning som pull-faktor, er derfor ikke omfattet af dette forslag.

- **Subsidiaritetsprincippet**

Subsidiaritetsprincippet finder anvendelse, for så vidt som forslaget ikke er omfattet af Fællesskabets enekompetence.

Målene med forslaget kan ikke opfyldes på tilfredsstillende vis af medlemsstaterne af

følgende grunde:

Hvis medlemsstaterne handler alene, er der risiko for, at sanktions- og håndhævnelsesniveauerne i de enkelte medlemsstater vil være meget forskellige. Det kan medføre en forvridning af konkurrencen i det indre marked og sekundære bevægelser af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold til medlemsstater med lavere sanktions- og håndhævnelsesniveauer.

Målene med forslaget vil bedre kunne opfyldes på fællesskabsplan af følgende årsager:

I et område uden indre grænser er det nødvendigt at gennemføre indsatsen for at bekæmpe ulovlig indvandring på et fælles grundlag. Det gælder ikke kun ved de fælles grænser, men også med hensyn til indsatsen for at reducere pull-faktorerne. En indsats på fællesskabsplan vil mere effektivt kunne mindske beskæftigelsens virkning som pull-faktor. Et fælles minimumsniveau for sanktioner over for arbejdsgiverne vil sikre, 1) at alle medlemsstaterne har sanktioner, der er tilstrækkeligt strenge til, at de har afskrækkende virkning, 2) at sanktionerne ikke er så forskellige, at de medfører sekundære bevægelser for tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold, og 3) at der er lige vilkår for virksomhederne i hele EU.

Forslaget medfører kun et minimumsniveau af harmonisering.

Forslaget er derfor i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet.

- **Proportionalitetsprincippet**

Forslaget er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet af følgende grunde:

Den valgte retsakt er et direktiv, som giver medlemsstaterne en høj grad af fleksibilitet med hensyn til gennemførelsen. I henhold til EF-traktatens artikel 63, stk. 2, står det medlemsstaterne frit for at opretholde eller indføre andre foranstaltninger end dem, som er fastsat i direktivet, forudsat at de er forenelige med traktaten og internationale aftaler.

Gennemførelsen af direktivet kan medføre en vis yderligere økonomisk og administrativ byrde for medlemsstaternes nationale og regionale myndigheder, når de skal udvikle den nødvendige håndhævnelsesstrategi og opfylde kravet om det antal inspektioner, der mindst skal gennemføres. Desuden vil en mulig stigning i antallet af administrative og strafferetlige sager kunne medføre en yderligere byrde for de pågældende myndigheder. Disse yderligere byrder er imidlertid begrænset til det, som er nødvendigt for at sikre, at forslaget er effektivt.

For virksomhederne er byrderne begrænset til kontrol inden ansættelsen af tredjelandsstatsborgere, underretning af de kompetente myndigheder og registrering. Disse byrder står i et rimeligt forhold til formålet med forslaget.

- **Reguleringsmiddel/-form**

Foreslået retsakt: direktiv.

Andre retsakter ville ikke være hensigtsmæssige af følgende grunde:

Et direktiv er den rigtige retsakt for denne foranstaltning, idet det fastsætter bindende minimumsstandarder, men giver medlemsstaterne fleksibilitet, når de omsætter det til national lovgivning og håndhævelsespraksis.

4) BUDGETMÆSSIGE KONSEKVENSER

Forslaget får ingen konsekvenser for EU's budget.

5) YDERLIGERE OPLYSNINGER

- **Fornyet gennemgang/revision/udløbsklausul**

Forslaget indeholder en klausul om fornyet gennemgang.

- **Sammenligningstabel**

Medlemsstaterne skal sende Kommissionen teksten til de nationale bestemmelser til gennemførelse af direktivet og en sammenligningstabel mellem de pågældende bestemmelser og dette direktiv.

- **Nærmere redegørelse for forslaget**

Artikel 1 og 2

Forslaget omfatter ikke EU-borgere, herunder dem, hvis ret til at arbejde i en bestemt medlemsstat er begrænset af en overgangsordning.

Definitionen af "arbejdsgiver" omfatter ikke kun fysiske og juridiske personer, der beskæftiger andre som led i forretningsmæssige aktiviteter, men også privatpersoner i deres egenskab af arbejdsgivere for f.eks. rengøringsassistenter. Hvis man ønsker at mindske den ulovlige beskæftigelses virkning som pull-faktor, giver det ikke mening at udelukke private arbejdsgivere.

Artikel 3

Den centrale bestemmelse i forslaget er et generelt forbud mod at beskæftige tredjelandsstatsborgere, der ikke har ret til at opholde sig i EU.

Artikel 4 og 5

Arbejdsgiverne skal, inden de ansætter tredjelandsstatsborgere, kontrollere, at de pågældende har en opholdstilladelse eller en anden tilladelse til at opholde sig i medlemsstaten. Arbejdsgivere, der er virksomheder eller juridiske personer (f.eks. registrerede nonprofitorganisationer), vil desuden være forpligtet til at underrette de kompetente nationale myndigheder. Arbejdsgivere, der kan bevise, at de har overholdt disse forpligtelser, vil ikke blive pålagt sanktioner.

Med hensyn til forfalskede dokumenter er det klart, at det ville være urimeligt at kræve, at arbejdsgiverne skulle opdage dette. Kommissionen anførte i sin meddelelse

fra juli 2006, at der bør udarbejdes fælles retningslinjer for minimumstandarder for sikkerheden, især med hensyn til udstedelsesprocedurerne, for dokumenter, herunder opholdstilladelser. Men arbejdsgiverne bør ikke slippe for ansvar, når det er tydeligt, at dokumenterne er ukorrekte (f.eks. et dokument med et fotografi, som tydeligvis ikke er et fotografi af den potentielle ansatte, eller et dokument, som klart er blevet ændret).

Artikel 6

Overtrædelser begået af arbejdsgivere kan straffes med sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning. Der kan være tale om administrative sanktioner. For enhver overtrædelse bør disse sanktioner omfatte bøder og omkostningerne ved tilbagesendelse af tredjelandstatsborgeren.

De pågældende tredjelandstatsborgere vil ikke blive pålagt sanktioner i medfør af dette forslag. Kommissionen har fremsat et særskilt forslag til et direktiv¹⁰, der som hovedregel kræver, at medlemsstaterne træffer afgørelse om tilbagesendelse vedrørende tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold.

Artikel 7

Arbejdsgiverne skal betale den løn, de skylder ulovligt beskæftigede tredjelandstatsborgere, og medlemsstaterne skal indføre ordninger, der sikrer, at tredjelandstatsborgerne modtager en eventuel efterbetaling af løn, selv om de har forladt medlemsstaten.

Artikel 8

For arbejdsgivere i erhvervslivet vil der kunne træffes andre foranstaltninger, herunder udelukkelse fra offentlige ydelser, tilskud (herunder EU-midler, som forvaltes af medlemsstaterne) og procedurer for indgåelse af offentlige aftaler. Det vil også være muligt at inddrive offentlige tilskud, herunder EU-midler, som forvaltes af medlemsstaterne, og som er ydet til arbejdsgiveren i de foregående 12 måneder. Den samme mulighed findes i finansforordningen med hensyn til EU-midler, som forvaltes direkte af Kommissionen.

Artikel 9

For så vidt som en finansiel sanktion ikke kan inddrives fra en underkontrahent, bør den kunne inddrives fra andre kontrahenter i kæden af underleverandører, op til og med hovedkontrahenten.

Artikel 10 og 11

I nogle tilfælde er administrative bøder og andre foranstaltninger ikke afskrækkende nok til at afholde arbejdsgiverne fra at ansætte tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold. Medlemsstaterne skal derfor indføre strafferetlige sanktioner for fire former for alvorlige tilfælde, nemlig gentagne overtrædelser, beskæftigelse af et betydeligt antal tredjelandstatsborgere, særlig udnyttende arbejdsvilkår og tilfælde, hvor arbejdsgiveren ved, at arbejdstageren er offer for menneskehandel. For at sikre, at

¹⁰ KOM(2005) 391.

private arbejdsgivere kun pålægges strafferetlige sanktioner i alvorlige tilfælde, kriminaliseres en gentagen overtrædelse kun, når der er tale om den tredje overtrædelse inden for en periode på to år.

Artikel 12 og 13

Medlemsstaterne bør sikre, at juridiske personer kan holdes ansvarlige for strafbare handlinger. Det præciseres ikke, om juridiske personers ansvar bør være et strafferetligt ansvar. Medlemsstater, der ikke anerkender strafferetligt ansvar for juridiske personer, er altså ikke forpligtet til at ændre deres systemer.

Artikel 14

For at gøre håndhævelsen mere effektiv, skal der indføres ordninger, gennem hvilke tredjelandstatsborgere kan indgive klager direkte eller gennem udpegede tredjemænd. Sådanne tredjemænd bør beskyttes mod mulige sanktioner i henhold til regler, der forbyder hjælp til ulovlig indrejse og ulovligt ophold. Fagforeningerne og NGO'erne har understreget, at der er behov for en sådan bestemmelse.

Der foreslås yderligere foranstaltninger for at beskytte tredjelandstatsborgerne i tilfælde af særligt udnyttende arbejdsforhold, som medfører strafferetligt ansvar. For det første bør de, der samarbejder under retssagen, have de samme muligheder for at få midlertidig opholdstilladelse, som de, der allerede findes i fællesskabsretten for ofre for menneskehandel, der samarbejder med myndighederne. For det andet bør hjemsendelsen af disse personer udsættes, indtil de rent faktisk har fået deres løn efterbetalt.

Artikel 15

Medlemsstaterne skal foretage en række kontroller på grundlag af en risikovurdering.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om sanktioner over for arbejdsgivere, der beskæftiger tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 63, stk. 1, nr. 3, litra b),

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹¹,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹²,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget¹³,

efter proceduren i traktatens artikel 251¹⁴, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Det Europæiske Råd nåede på sit møde den 14. og 15. december 2006 til enighed om, at samarbejdet mellem medlemsstaterne om bekæmpelse af ulovlig indvandring skulle styrkes, og specielt om, at foranstaltningerne til bekæmpelse af ulovlig beskæftigelse burde intensiveres i medlemsstaterne og på EU-plan.
- (2) En vigtig pull-faktor for ulovlig indvandring til EU er muligheden for at få arbejde i EU uden at have den nødvendige retlige status. Indsatsen mod ulovlig indvandring og ulovligt ophold bør derfor omfatte foranstaltninger, som modvirker denne pull-faktor.
- (3) Det vigtigste element i disse foranstaltninger bør være et generelt forbud mod at beskæftige tredjelandstatsborgere, som ikke har ret til at opholde sig i EU, ledsaget af sanktioner over for arbejdsgivere, der overtræder forbuddet.
- (4) Bestemmelserne bør ikke omfatte tredjelandstatsborgere, der ikke opholder sig ulovligt i EU. Derved udelukkes tredjelandstatsborgere, som er familiemedlemmer til unionsborgere, der benytter sig af deres ret til fri bevægelighed inden for Fællesskabet, og tredjelandstatsborgere, som i henhold til aftaler mellem Fællesskabet og dets medlemsstater på den ene side og de lande, som de er statsborgere i, på den anden side nyder godt af en ret til fri bevægelighed svarende til unionsborgernes. Desuden

¹¹ EUT C [...] af [...], s. [...].

¹² EUT C [...] af [...], s. [...].

¹³ EUT C [...] af [...], s. [...].

¹⁴ EUT C [...] af [...], s. [...].

udelukkes tredjelandstatsborgere, der befinder sig i en situation, som er omfattet af fællesskabslovgivningen, såsom dem, der er lovligt beskæftiget i én medlemsstat, og som er udstationeret af en tjenesteyder i en anden medlemsstat i forbindelse med levering af tjenesteydelser.

- (5) For at forebygge beskæftigelse af tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold bør det kræves, at arbejdsgiverne, inden de ansætter en tredjelandstatsborger, også i de tilfælde, hvor tredjelandstatsborgeren ansættes med henblik på udstationering i en anden medlemsstat i forbindelse med levering af tjenesteydelser, kontrollerer, at den pågældende har en opholdstilladelse eller en anden tilladelse til at opholde sig i medlemsstaten, der er gyldig i ansættelsesperioden. Arbejdsgivernes byrde bør være begrænset til at kontrollere, at dokumentet ikke er åbenbart ukorrekt og f.eks. ikke omfatter et tydeligvis forkert fotografi. For især at gøre det muligt for medlemsstaterne at kontrollere, om der forekommer forfalskede dokumenter, bør virksomheder og juridiske personer også pålægges at underrette de kompetente myndigheder om, at de beskæftiger en tredjelandstatsborger.
- (6) Arbejdsgivere, som har opfyldt forpligtelserne i dette direktiv, bør ikke holdes ansvarlige for, at de har beskæftiget tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold, specielt hvis den kompetente myndighed senere konstaterer, at det dokument, som en ansat har fremlagt, var forfalsket eller var blevet misbrugt.
- (7) For at håndhæve det generelle forbud og forebygge overtrædelser bør medlemsstaterne indføre passende sanktioner. Sanktionerne bør omfatte finansielle sanktioner og bidrag til omkostningerne ved tilbagesendelse af tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold.
- (8) Arbejdsgiveren bør under alle omstændigheder pålægges at betale eventuelt udestående løn til tredjelandstatsborgerne for det arbejde, de har udført, og eventuelle udestående skatter og bidrag til sociale sikringsordninger.
- (9) Medlemsstaterne bør sikre, at der indgives krav og skabes ordninger, som sikrer, at den udestående løn, som inddrives, udbetales til de tredjelandstatsborgere, som har krav på den.
- (10) Medlemsstaterne bør desuden indføre bestemmelser om, at der er en formodning om, at der foreligger et arbejdsforhold med en varighed på mindst seks måneder, således at bevisbyrden pålægges arbejdsgiveren med hensyn til mindst en vis periode.
- (11) Medlemsstaterne bør give mulighed for yderligere sanktioner over for arbejdsgivere i erhvervslivet, herunder udelukkelse fra retten til offentlige ydelser, tilskud eller støtte, herunder landbrugsstøtte, udelukkelse fra deltagelse i procedurer for indgåelse af offentlige aftaler og inddrivelse af offentlige ydelser, tilskud eller støtte, herunder EU-midler, der forvaltes af medlemsstaterne, og som allerede er udbetalt.
- (12) Dette direktiv og særlig artikel 18, 11 og 13 bør ikke berøre bestemmelserne i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget¹⁵.

¹⁵ EFT L 248 af 16.9.2002, s. 1. Senest ændret ved forordning nr. 1995/2006 af 13. december 2006 (EUT L 390 af 30.12.2006, s. 1).

- (13) I lyset af den udbredte anvendelse af underleverancer i visse berørte sektorer er det nødvendigt at sikre, at alle virksomhederne i en kæde af underleverandører hæfter solidarisk for betaling af finansielle sanktioner over for en arbejdsgiver, der udgør sidste led i kæden og beskæftiger tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold.
- (14) Erfaringen har vist, at de eksisterende sanktionssystemer ikke har været tilstrækkelige til at opnå fuldstændig overholdelse af forbuddene mod beskæftigelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold. En af grundene er, at administrative sanktioner alene sandsynligvis ikke er nok til at afskrække visse skrupelløse arbejdsgivere. Overholdelsen kan og bør styrkes ved at anvende strafferetlige sanktioner.
- (15) For at sikre, at man opnår den fulde virkning af det generelle forbud, er der derfor et særligt behov for mere afskrækkende sanktioner i alvorlige tilfælde, såsom gentagne overtrædelser, ulovlig beskæftigelse af et betydeligt antal tredjelandsstatsborgere, særligt udnyttende arbejdsforhold og tilfælde, hvor arbejdsgiveren ved, at arbejdstageren er offer for menneskehandel. Arbejdsforholdene bør betragtes som særligt udnyttende, når der er en væsentlig forskel i lønnen eller i arbejdsforholdene, specielt de arbejdsforhold, som har betydning for arbejdstagernes sundhed og sikkerhed, i forhold til lønnen eller arbejdsforholdene for lovligt beskæftigede arbejdstagere.
- (16) I alle tilfælde, som anses for at være alvorlige efter dette direktiv, bør overtrædelserne derfor betragtes om en strafbar handling i hele Fællesskabet, når den begås forsætligt. Den strafbare handling bør ikke berøre anvendelsen af rammeafgørelse 2002/629/RIA af 19. juli 2002 om bekæmpelse af menneskehandel¹⁶.
- (17) Den strafbare handling bør kunne straffes med strafferetlige sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning, og som også bør finde anvendelse på juridiske personer i hele Fællesskabet, fordi mange arbejdsgivere er juridiske personer.
- (18) For at lette håndhævelsen bør der findes effektive klageordninger, som gør det muligt for de pågældende tredjelandsstatsborgere at indgive klager direkte eller gennem udpegede tredjemænd, såsom fagforeninger eller andre sammenslutninger. De udpegede tredjemænd bør, når de yder bistand til indgivelse af klager, beskyttes mod mulige sanktioner i henhold til regler, der forbyder hjælp til ulovligt ophold.
- (19) Som supplement til klageordningerne bør medlemsstaterne udstede opholdstilladelser af begrænset varighed, der er knyttet til længden af de relevante nationale procedurer, til tredjelandsstatsborgere, som har været udsat for særligt udnyttende arbejdsforhold, og som samarbejder under en straffesag mod arbejdsgiveren. Sådanne tilladelser bør udstedes på samme betingelser som dem, der udstedes efter direktiv 2003/81/EF af 29. april 2004 om udstedelse af opholdstilladelser til tredjelandsstatsborgere, der har været ofre for menneskehandel, eller som er indrejst som led i ulovlig indvandring, og som samarbejder med de kompetente myndigheder¹⁷.

¹⁶ EFT L 203 af 1.8.2002, s. 1.

¹⁷ EUT L 261 af 6.8.2004, s. 19.

- (20) For at sikre et tilstrækkeligt håndhævnelsesniveau og for at undgå væsentlige forskelle i håndhævnelsesniveauet i medlemsstaterne bør en vis andel af de virksomheder, som er etableret i hver medlemsstat, inspiceres.
- (21) Enhver behandling af personoplysninger, der foretages som led i gennemførelsen af dette direktiv, skal ske i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne og -organerne og om fri udveksling af sådanne oplysninger¹⁸.
- (22) Da målet for dette direktiv, nemlig at modvirke ulovlig indvandring ved at gøre en indsats for at reducere beskæftigelsens virkning som pull-faktor, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne og derfor på grund af foranstaltningens omfang og virkninger bedre kan gennemføres på fællesskabsplan, kan Fællesskabet vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, er dette direktiv ikke mere vidtgående, end hvad der er nødvendigt for at nå det tilstræbte mål.
- (23) I dette direktiv overholdes de grundlæggende rettigheder og de principper, som bl.a. anerkendes i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Det skal særlig anvendes under overholdelse af friheden til at drive egen virksomhed, lighed for loven og princippet om ikke-forskelsbehandling, adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol samt legalitetsprincippet og princippet om proportionalitet mellem lovovertrædelse og straf, jf. chartrets artikel 16, 20, 21, 47 og 49.
- (24) I medfør af artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af dette direktiv, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1
Formål og anvendelsesområde

1. I dette direktiv fastsættes fælles sanktioner og foranstaltninger, der skal anvendes i medlemsstaterne over for arbejdsgivere, som beskæftiger tredjelandsstatsborgere, der opholder sig ulovligt på medlemsstaternes område, med henblik på at bekæmpe ulovlig indvandring.

Artikel 2
Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

¹⁸ EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31.

- a) "tredjelandstatsborger": enhver person, der ikke er unionsborger som omhandlet i traktatens artikel 17, stk. 1
- b) "beskæftigelse": udførelse af lønnede aktiviteter for og under ledelse af en anden person
- c) "ulovligt ophold": tilstedeværelsen på en medlemsstats område af en tredjelandstatsborger, som ikke opfylder eller ikke længere opfylder betingelserne for ophold eller bopæl i medlemsstaten
- d) "ulovlig beskæftigelse": beskæftigelse af en tredjelandstatsborger med ulovligt ophold på en medlemsstats område
- e) "arbejdsgiver": enhver person, herunder juridiske personer, for hvem og under hvis ledelse en tredjelandstatsborger udfører lønnede aktiviteter
- f) "underkontrahent": en fysisk eller juridisk person, til hvem gennemførelsen af alle eller en del af forpligtelserne i henhold til en tidligere kontrakt overdrages.

*Artikel 3
Forbud mod ulovlig beskæftigelse*

Medlemsstaterne forbyder beskæftigelse af tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold.

Overtrædelser af dette forbud straffes med de sanktioner og foranstaltninger, der er fastlagt i dette direktiv.

*Artikel 4
Arbejdsgivernes forpligtelser*

1. Medlemsstaterne pålægger arbejdsgiverne at:
 - a) kræve, at tredjelandstatsborgere fremlægger en opholdstilladelse eller en anden tilladelse til at opholde sig i medlemsstaten, som er gyldig i den pågældende ansættelsesperiode
 - b) kopiere eller registrere indholdet af opholdstilladelsen eller en anden tilladelse til at opholde sig i medlemsstaten, inden beskæftigelsen påbegyndes
 - c) opbevare kopierne eller registre mindst så længe, beskæftigelsen varer, således at de kompetente myndigheder i medlemsstaterne kan inspicere dem.
2. Medlemsstaterne pålægger arbejdsgivere, der handler som led i forretningsmæssige aktiviteter, eller som er juridiske personer, senest inden for en uge at underrette de kompetente myndigheder, som medlemsstaterne har udpeget, om både begyndelsen og afslutningen på beskæftigelsen af en tredjelandstatsborger.
3. Medlemsstaterne sørger for, at arbejdsgiverne anses for at have opfyldt deres forpligtelse efter stk. 1, litra a), medmindre det dokument, som er fremlagt som en

opholdstilladelse eller en anden tilladelse til at opholde sig i medlemsstaten, tydeligvis er ukorrekt.

Artikel 5

Følger af opfyldelsen af arbejdsgivernes forpligtelser

Medlemsstaterne sikrer, at arbejdsgiverne ikke holdes ansvarlige for overtrædelse af artikel 3, når de kan bevise, at de har opfyldt betingelserne i artikel 4.

Artikel 6

Finansielle sanktioner

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at enhver overtrædelse af artikel 3 kan straffes med sanktioner over for arbejdsgiveren, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning.
2. Sanktionerne for enhver overtrædelse af artikel 3 omfatter:
 - a) finansielle sanktioner med hensyn til hver enkelt ulovligt beskæftiget tredjelandsstatsborger
 - b) betaling af omkostningerne ved tilbagesendelse af hver enkelt ulovligt beskæftiget tredjelandsstatsborger i de tilfælde, hvor der gennemføres tilbagesendelsesprocedurer.

Artikel 7

Efterbetalinger, som skal foretages af arbejdsgiverne

1. I forbindelse med enhver overtrædelse af artikel 3 sikrer medlemsstaterne, at arbejdsgiveren betaler:
 - a) udestående løn til den ulovligt beskæftigede tredjelandsstatsborger
 - b) udestående skatter og bidrag til sociale sikringsordninger, herunder relevante administrative bøder.
2. Med henblik på anvendelsen af stk. 1, litra a):
 - a) indfører medlemsstaterne ordninger, som sikrer, at de nødvendige procedurer for inddrivelse af udestående løn automatisk går i gang, uden at tredjelandsstatsborgeren behøver at indgive et krav
 - b) fastsætter medlemsstaterne, at det antages, at der foreligger et arbejdsforhold af mindst seks måneders varighed, medmindre arbejdsgiveren kan modbevise dette.
3. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at ulovligt beskæftigede tredjelandsstatsborgere modtager eventuelle efterbetalinger af løn, som

er inddrevet efter stk. 1, litra a), også i tilfælde, hvor de er rejst tilbage eller er blevet sendt tilbage.

4. Med hensyn til strafbare handlinger, der er omfattet af artikel 10, stk. 1, litra c), træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at gennemførelsen af enhver afgørelse om tilbagesendelse udsættes, indtil tredjelandsstatsborgeren har modtaget en eventuel efterbetaling af sin løn, jf. stk. 1, litra a).

Artikel 8 *Andre foranstaltninger*

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at følgende foranstaltninger også i givet fald kan anvendes over for en arbejdsgiver, der handler som led i forretningsmæssige aktiviteter:

- a) udelukkelse fra offentlige ydelser, tilskud eller støtte i op til fem år
- b) udelukkelse fra deltagelse i en offentlig aftale i op til fem år
- c) inddrivelse af offentlige ydelser, tilskud eller støtte, herunder EU-finansiering, der forvaltes af medlemsstaterne, og som er ydet til arbejdsgiveren i de 12 måneder forud for opdagelsen af den ulovlige beskæftigelse
- d) midlertidig eller permanent lukning af forretningssteder, der er blevet brugt til at begå overtrædelsen.

Artikel 9 *Underleverancer*

1. Når arbejdsgiveren er en underkontrahent, sikrer medlemsstaterne, at hovedkontrahenten og enhver mellemliggende underkontrahent er forpligtet til at betale:
 - a) alle sanktioner, som er pålagt efter artikel 6, og
 - b) alle udestående beløb, som skyldes i henhold til artikel 7.
2. Hovedkontrahenten og enhver mellemliggende underkontrahent hæfter solidarisk for så vidt angår stk. 1, uden at dette berører nationale retsfor skrifter om regres.

Artikel 10 *Strafbar handling*

1. Hver medlemsstat sikrer, at den overtrædelse, der er omhandlet i artikel 3, udgør en strafbar handling, når den begås forsætligt, under følgende omstændigheder:

- a) overtrædelsen fortsætter eller gentages, efter at de kompetente nationale myndigheder eller domstole inden for en periode på to år to gange tidligere har konstateret, at arbejdsgiveren har overtrådt artikel 3
 - b) overtrædelsen vedrører et betydeligt antal ulovligt beskæftigede tredjelandstatsborgere. Dette er tilfældet, hvis mindst fire tredjelandstatsborger beskæftiges ulovligt
 - c) overtrædelsen er forbundet med særligt udnyttende arbejdsforhold, såsom en væsentlig forskel i arbejdsforholdene i forhold til arbejdsforholdene for lovligt beskæftigede arbejdstagere, eller
 - d) overtrædelsen er begået af en arbejdsgiver, der anvender arbejde eller tjenesteydelser, som arbejdsgiveren pålægger en person at udføre vel vidende, at den pågældende er offer for menneskehandel.
2. Medlemsstaterne sikrer, at medvirken til og anstiftelse af de i stk. 1 omhandlede former for adfærd udgør en strafbar handling.

Artikel 11
Sanktioner for den strafbare handling

1. Medlemsstaterne sikrer, at den strafbare handling, der er omhandlet i artikel 10, kan straffes med strafferetlige sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning.
2. De strafferetlige sanktioner, der er omhandlet i denne artikel, kan ledsages af andre sanktioner eller foranstaltninger, særlig dem, der er omhandlet i artikel 6, 7 og 8, og af offentliggørelsen af retsafgørelsen vedrørende domfældelsen eller de pålagte sanktioner eller foranstaltninger.

Artikel 12
Juridiske persons ansvar

1. Medlemsstaterne sikrer, at juridiske personer kan holdes ansvarlige for de strafbare handlinger, der er omhandlet i artikel 10, når denne handling for at skaffe dem vinding er begået af en person, der handler enten individuelt eller som medlem af et organ under den juridiske person, og som har en ledende stilling inden for den juridiske person baseret på:
 - a) beføjelse til at repræsentere den juridiske person, eller
 - b) beføjelse til at træffe beslutninger på den juridiske persons vegne, eller
 - c) beføjelse til at udøve intern kontrol.
2. Medlemsstaterne sikrer også, at en juridisk person kan holdes ansvarlig, når utilstrækkeligt tilsyn eller utilstrækkelig kontrol fra en af de i stk. 1 omhandlede persons side har gjort det muligt for en person, der er underlagt den juridiske

persons myndighed, at begå en strafbar handling som omhandlet i artikel 10 for at skaffe den juridiske person vinding.

3. Juridiske personers ansvar i henhold til stk. 1 og 2 udelukker ikke strafferetlig forfølgning af fysiske personer, som begår, anstifter eller medvirker til den strafbare handling, der er omhandlet i artikel 10.

Artikel 13

Sanktioner over for juridiske personer

Medlemsstaterne sikrer, at der over for en juridisk person, der holdes ansvarlig for en strafbar handling i henhold til artikel 10, kan iværksættes sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning, herunder bødestraf eller administrativt idømte bøder, men også andre sanktioner som f.eks.

- a) udelukkelse fra offentlige ydelser eller tilskud
- b) udelukkelse fra deltagelse i en offentlig aftale i op til fem år
- c) midlertidigt eller varigt forbud mod at udøve landbrugsvirksomhed eller industriel eller kommerciel virksomhed
- d) anbringelse under retligt tilsyn
- e) likvidation efter retskendelse.

Artikel 14

Lettere klageadgang

1. Medlemsstaterne indfører effektive ordninger, gennem hvilke ulovligt beskæftigede tredjelandstatsborgere kan indgive klager over deres arbejdsgivere direkte eller gennem udpegede tredjemænd.
2. Medlemsstaterne pålægger ikke udpegede tredjemænd, der hjælper tredjelandstatsborgere med at indgive klager, sanktioner for hjælp til ulovligt ophold.
3. Med hensyn til strafbare handlinger, der er omfattet af artikel 10, stk. 1, litra c), udsteder medlemsstaterne på betingelserne i artikel 4-15 i direktiv 2004/81/EF opholdstilladelse af begrænset varighed, der er knyttet til varigheden af de relevante nationale procedurer, til tredjelandstatsborgere, der er eller har været udsat for udnyttende arbejdsforhold og samarbejder under retssagen mod arbejdsgiveren.

Artikel 15

Inspektioner

1. Medlemsstaterne sørger for, at mindst 10 % af de virksomheder, som er etableret på deres område, hvert år underkastes inspektioner for at kontrollere, om de beskæftiger tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold.

2. Udvælgelsen af de virksomheder, som skal inspiceres, baseres på en risikovurdering, der skal udarbejdes af de kompetente myndigheder i medlemsstaterne under hensyntagen til faktorer såsom den sektor, virksomheden arbejder i, og eventuelle tidligere overtrædelser.

Artikel 16 *Rapportering*

Senest den [*tre år efter den dato, som der henvises til i artikel 17*] og derefter hvert tredje år sender medlemsstaterne Kommissionen oplysninger om gennemførelsen af dette direktiv i form af en rapport, der skal omfatte antallet og resultaterne af de inspektioner, som er foretaget efter artikel 15, og oplysninger om de foranstaltninger, som er gennemført i henhold til artikel 8.

På baggrund af disse rapporter forelægger Kommissionen en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet.

Artikel 17 *Gennemførelse*

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den [*24 måneder fra datoen for offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende*]. De tilsender straks Kommissionen disse bestemmelser med en sammenligningstabel, som viser sammenhængen mellem de pågældende bestemmelser og dette direktiv.

Bestemmelserne skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne tilsender Kommissionen de vigtigste nationale bestemmelser, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 18 *Ikrafttræden*

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 18 *Adressater*

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand